

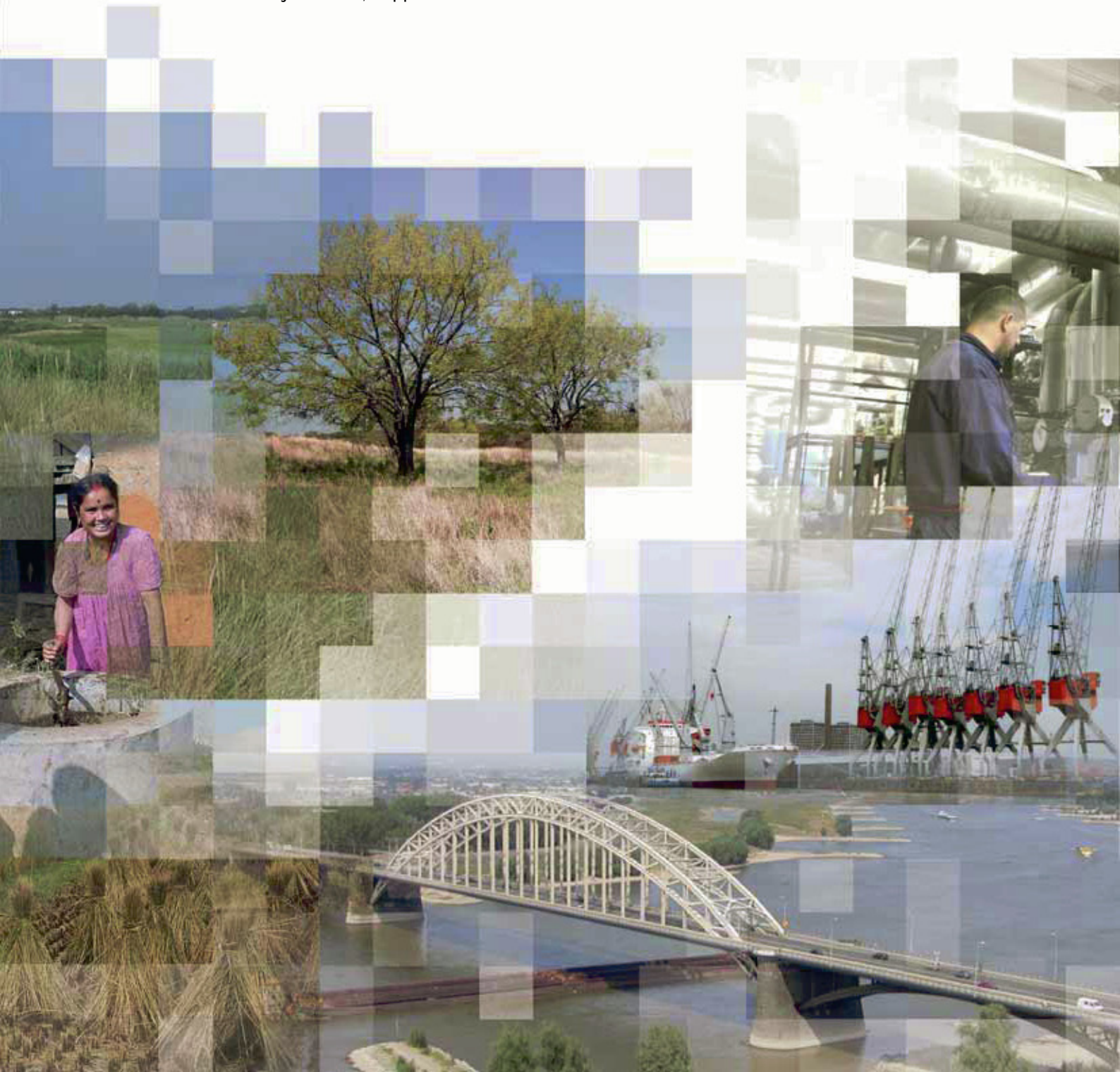

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Zandwinning en gebiedsontwikkeling Lingemeer 2, gemeente Buren

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

9 juli 2013 / rapportnummer 2802-50

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

K3 Delta heeft het voornemen om een multifunctionele ontgronding uit te voeren in het gebied “Lingemeer 2” in de gemeente Buren. Dit houdt in dat zandwinning plaats vindt en dat het gebied wordt (her)ingericht met nadruk op versterking van recreatie, natuur en landschap. Voor een deel van het plangebied is deze herinrichting concreet ingevuld met de realisatie van een tennispark van de KNLTB.¹ Voor het voornemen wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld door de gemeente Buren en wordt een ontgrondingsvergunning aangevraagd bij de provincie Gelderland. Ten behoeve van de besluitvorming hierover wordt de m.e.r.-procedure doorlopen. Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Buren heeft hierin de rol van coördinerend bevoegd gezag. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’)² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Het MER is prettig leesbaar, compact en overzichtelijk en voorzien van uitgebreide achtergrondrapportages voor verschillende deelaspecten. Het voornemen vormt grotendeels een uitwerking van de ‘Structuurvisie Lingemeren’, waarvoor eerder een m.e.r.-procedure is doorlopen. De Commissie constateert dat in het onderhavige MER duidelijk rekening is gehouden met de adviezen die de Commissie ten tijde van de structuurvisie heeft gegeven.³

De Commissie signaleert echter bij de toetsing van het MER **een tekortkoming die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang** bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. Het MER en de oplegnotitie voor het tennispark geven onvoldoende duidelijkheid over de te verwachten effecten van de recreatieve activiteiten waarvoor het bestemmingsplan ruimte biedt buiten de ontgrondingsplas. Daardoor kan onvoldoende beoordeeld worden welke geluideffecten die activiteiten kunnen hebben en in hoeverre mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen en pas daarna een besluit te nemen.

In het MER is het oorspronkelijke voornemen vergeleken met twee alternatieven, om te onderzoeken in hoeverre – binnen de doelstellingen van het voornemen – negatieve effecten kunnen worden voorkomen en/of positieve milieueffecten kunnen worden bereikt. Deze alternatieven richten zich voornamelijk op de aspecten natuur en archeologie, vanwege de aanwezige én potentiële waarden in het plangebied. De Commissie vindt dat daarmee voldoende de bandbreedte aan mogelijke alternatieven voor het voornemen is onderzocht.

---

¹ Het voornemen op binnen het plangebied een tennispark te realiseren dateert van na het opstellen van het oorspronkelijke MER. Voor dit planonderdeel is een separate oplegnotitie opgesteld, die tezamen met het MER en de ontwerpbesluiten in procedure is gebracht. Waar nodig verwijst de Commissie specifiek naar deze oplegnotitie.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

³ In de m.e.r.-procedure voor de structuurvisie Lingemeren heeft de Commissie geadviseerd over reikwijdte en detailniveau (rapportnummer 2471-63) en over het MER (rapportnummer 2471-118).

Bij de beoordeling van de effecten van de alternatieven plaatst de Commissie enkele kanttekeningen, die van invloed kunnen zijn op de onderlinge verhouding tussen de alternatieven.

In hoofdstuk 2 van dit advies licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft zij enkele aandachtspunten voor het vervolgtraject.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij een aanbeveling voor de op te stellen aanvulling. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

De in het MER beschreven alternatieven bieden in een deel van het plangebied ruimte voor diverse ontwikkelingen, waaronder verblijfs- en dagrecreatie, inclusief parkeerplaatsen. De aard en omvang van deze ontwikkelingen is in het MER nog niet ingevuld. In het MER wordt nauwelijks ingegaan op de mogelijke geluideffecten van deze ontwikkelingen. Aangezien de invulling nog niet duidelijk is had uitgegaan moeten worden van een 'worst case' benadering. Dit geldt zeker voor de zuidwesthoek van het plangebied waar ruimte is voor relatief omvangrijke recreatieve activiteiten.

De "oplegnotitie MER" geeft voor een deel van de bovengenoemde ruimte een concrete invulling met de realisatie van een tennispark van de KNLTB. De beschrijving hiervan is beperkt tot de locatieaanduiding en enkele voorwaarden die in het bestemmingsplan opgenomen zullen worden. De oplegnotitie is voorzien van een akoestisch onderzoek om de geluidbelasting ten gevolge van het tenniscentrum te beoordelen. De Commissie constateert dat dit onderzoek onvolledig is:

- de aantallen voertuigbewegingen zijn niet onderbouwd en lijken, gezien de omvang van het tenniscentrum en de te verwachten sportevenementen, laag te zijn ingeschat;⁴
- in het ontwerpbestemmingsplan is vastgelegd dat de parkeerplaats aan de zuidzijde van het tenniscentrum gerealiseerd moet worden. Het akoestisch onderzoek voorziet aan deze zijde van het terrein echter geen activiteiten. Daardoor wordt de akoestische situatie ter plaatse van de woning aan de Ommerenveldseweg (beoordelingspunt 9) onderschat;
- het akoestisch onderzoek voorziet niet in activiteiten aan de noordzijde van het terrein. Het ontwerpbestemmingsplan maakt hier echter wel activiteiten mogelijk (buitenbaan, binnenbaan, Centre-court, horeca). Daardoor wordt de akoestische situatie ter plaatse van de woning aan de Ommerenveldseweg (beoordelingspunt 7) onderschat;
- het akoestisch onderzoek houdt geen rekening met de akoestische effecten van de horecavoorzieningen binnen het plangebied. Aangezien hier ruimte is voor een horeca met een BVO van 1.500 m² kunnen de effecten hiervan op de omgeving aanzienlijk zijn.

---

⁴ De aantallen motorvoertuigen per etmaal waarvan in het akoestisch onderzoek is uitgegaan corresponderen niet met de aantallen die in het verkeersonderzoek (bijlage 4 bij de Oplegnotitie) zijn bepaald.

De Commissie adviseert om in een aanvulling de te verwachten akoestische effecten in beeld te brengen van die activiteiten die op grond van het bestemmingsplan mogelijk zijn. Geef daarbij een goede onderbouwing van de gehanteerde uitgangspunten, bijvoorbeeld als in het bestemmingsplan aanvullende voorwaarden worden opgenomen.

3. Aandachtspunten voor de besluitvorming en het vervolgtraject

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Kansen voor optimalisatie

Het voornemen en de alternatieven zijn in het MER beschreven en voorzien van illustraties. De beschrijvingen zijn voornamelijk kwalitatief van aard. Daardoor is niet altijd duidelijk op welke planonderdelen en in hoeverre de alternatieven concreet verschillen en welke (mitigerende) maatregelen onderdeel uitmaken van welk alternatief. Over het algemeen is de Commissie van mening dat de nadere uitwerking van het voorkeursalternatief nog voldoende ruimte geeft om het ontwerp te optimaliseren en eventuele maatregelen uit te werken.

Onderdeel van het voornemen is de realisatie of versterking van natuurwaarden in het plangebied, maar in het MER zijn geen concrete natuurdoelen beschreven in termen van plantengemeenschappen en planten- en diersoorten. Dergelijke doelen kunnen scherpere randvoorwaarden stellen aan de inrichting en daarmee de kans op een succesvolle natuurontwikkeling verhogen.

- De Commissie adviseert om bij nadere uitwerking van het voornemen specifieke natuurdoelen te formuleren, op basis daarvan ecologische randvoorwaarden vast te stellen en daarmee zondig het ontwerp te optimaliseren.⁵

---

⁵ De natuurontwikkeling is daarbij in de drogere delen afhankelijk van onder meer het aanwezige substraattype, de grondwaterstand, (aangebracht) reliëf en van verschraving van de huidige eutrofe uitgangssituatie. Op de oevers van de plas zijn naast substraat ook van belang: de helling van het talud (voor natuurontwikkeling in grote plassen ligt het optimum eerder bij 1:50 dan bij 1:10), de vormgeving van de oever (fijn en grofmazige afwisseling tussen water, ondieptes, en eilandjes), de positie van de oever ten opzichte van de wind en de daarmee samenhangende golfwerking alsook de beperking van de golfwerking door golfbreking (vooroevers, drijvende voorzieningen etc.).

3.2 Effectbeoordeling

3.2.1 Algemeen

Het MER beschrijft de effecten van de alternatieven hoofdzakelijk kwalitatief. De hydrologische effecten van het voornemen zijn kwantitatief bepaald en duidelijk in het MER beschreven. Deze effecten blijken beperkt te zijn.

De criteria waaraan de alternatieven zijn getoetst zijn in het MER aangegeven, maar de waardering van de effecten is niet voor alle (deel)aspecten even helder onderbouwd. Dit leidt ertoe dat de effectbeoordeling volgens de Commissie niet op alle aspecten evenwichtig is. Een andere waardering van bepaalde toetsingscriteria zou tot een enigszins andere onderlinge verhouding tussen de alternatieven kunnen leiden. Dit geldt vooral voor de aspecten landschap en archeologie.

3.2.2 Landschap

Zowel bij de alternatievenontwikkeling als bij de effectbeschrijving nemen de aspecten landschap en cultuurhistorie een belangrijke plaats in. Dit sluit aan bij de ambities die in het kader van de “Structuurvisie Lingemeren” zijn geformuleerd. De Commissie plaatst hierbij de volgende kanttekeningen:

- In het MER wordt veel waarde gehecht aan de zichtbaarheid van de “open kom” (centraal in het plangebied). In de huidige situatie wordt deze echter nauwelijks als zodanig ervaren. Het alternatief “het verleden beleven” wordt hierdoor onevenredig negatief gewaardeerd op het criterium “beleefbaarheid landschap”.
- Bij de effectbeoordeling wordt niet of nauwelijks ingegaan op de bijdrage die het voornemen levert aan het geheel van het nieuwe plassenlandschap dat in de structuurvisie is voorzien.
- Zoals in hoofdstuk 2 van dit advies aangegeven geeft de oplegnotitie over het tennispark alleen de locatie en enkele voorwaarden voor het tennispark. De notitie geeft geen informatie over bijvoorbeeld de omvang van bebouwing, hoeveelheid verhard oppervlak en de verschijningsvorm van het complex. Op voorhand is dan ook niet duidelijk hoe deze ontwikkeling zich verhoudt tot de ambities van de structuurvisie, waarin wordt gesproken over ontwikkelingen in een kleinschalige vorm, waarbij een totaal ensemble van landschap en bebouwing tot stand komt.
- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het voornemen:
  - rekening te houden met de bovenstaande nuancering van de effectbeoordeling;
  - bij de nadere uitwerking – van het voornemen in het algemeen en van het tennispark in het bijzonder – expliciet te maken op welke manier en eventueel met welke extra maatregelen deze ontwikkelingen verenigd kunnen worden met de ambities die in de structuurvisie zijn geformuleerd.

3.2.3 Archeologie

In het MER en diverse bijlagerapporten is ingegaan op de mogelijke effecten die het voornemen kan hebben op archeologische waarden in het plangebied. De rapporten die als bijlage bij het MER en het ontwerpbestemmingsplan zijn gepubliceerd zijn in verschillende fasen van het planproces, met verschillende plangrenzen en verschillende doelstellingen opgesteld. De Commissie is van mening dat de afstemming en samenhang tussen de verschillende onderzoeken onduidelijk en onvolledig is. Dit heeft tot gevolg dat enkele conclusies die worden getrokken niet of nauwelijks onderbouwd zijn. De Commissie ziet wel mogelijkheden om het voornemen bij de nadere uitwerking alsnog te optimaliseren vanuit het archeologisch belang. Daarom is voor dit aspect geen sprake van essentiële tekortkomingen. Het leidt wel tot onzekerheden waarmee in de besluitvorming rekening gehouden moet worden:

- Uit eerder onderzoek naar het Bronstijd-monument (AMK-15574) van RAAP (rapport 39265)⁶ is gebleken dat op twee niveaus beneden maaiveld archeologische waarden aanwezig zijn. In het inventariserend veldonderzoek van Grontmij (GAR 1170) wordt op basis van 6 boringen waarin geen archeologische indicatoren zijn gevonden geconcludeerd dat er geen vervolgonderzoek nodig is. Dit rapport geeft geen goed inzicht in de methode van onderzoek (zo is onduidelijk hoe de opgeboorde grond is onderzocht/geanalyseerd). Ook ontbreekt een analyse in het rapport om het opmerkelijke verschil in onderzoeksresultaten te verklaren. Het is daarom niet uitgesloten dat de door RAAP geconstateerde vindplaatsen zich nog in het te ontgraven gebied bevinden.⁷
- Het inventariserend onderzoek van Grontmij (GAR 1017) wijst op een mogelijke aanwezigheid van een Romeins grafveld op een specifieke diepte onder maaiveld. In het waarderend onderzoek GAR 1313 worden geen archeologische sporen op deze plek op een specifieke NAP-hoogte aangetroffen. Dit rapport geeft echter niet aan hoe de relatieve en absolute hoogten zich met elkaar verhouden in dit deel van het onderzoeksgebied. Ook wordt dit opmerkelijke verschil in onderzoeksresultaten met het eerdere onderzoek (GAR 1017) niet besproken of geanalyseerd, noch verklaard. De conclusie over een totale afwezigheid van een grafveld is daarom voorbarig.⁸
- Het waarderend archeologisch onderzoek heeft uitsluitend plaatsgevonden op het deel van het plangebied waar de waterplas komt. Dit heeft tot gevolg dat de archeologische gebieden met het predikaat "streven naar behoud" die buiten de contouren van de plas in het plangebied liggen, niet gewaardeerd zijn. Doordat deze gebieden in het ontwerpbestemmingsplan niet de dubbelbestemming "Waarde - Archeologie" hebben gekregen bestaat het risico dat archeologische waarden aldaar worden bedreigd.⁹

---

⁶ Naar dit onderzoek uit 1999 - Plangebied Park Lingemeer, gemeente Lienden; een Aanvullende Archeologische Inventarisatie (AAI) - wordt verwezen op pag. 8 van het Grontmij rapport (GAR 1170).

⁷ In reactie op aanvullende vragen van de Commissie geeft de gemeente aan dat de methode van onderzoek van Grontmij bestond uit een globale visuele inspectie van het opgeboorde materiaal. Het materiaal is niet systematisch gezeefd.

⁸ In reactie op aanvullende vragen van de Commissie geeft de gemeente een overzicht van de absolute diepten van de boringen. Hieruit blijkt dat op deze diepten de archeologische waarden niet in het proefsleuvenonderzoek zijn waargenomen. Een verklaring hiervoor wordt gezocht in verspoeling en verploeging. Deze verklaring is echter niet toereikend voor de aanwezigheid van de vondsten onder de bouwvoor die tijdens het booronderzoek zijn vastgesteld.

⁹ In reactie op aanvullende vragen van de Commissie geeft de gemeente aan dat bij de inrichting van het omliggende gebied niet wordt gegraven en eventuele archeologische waarden niet in het geding zijn. Het bestemmingsplan sluit ingrepen in de bodem - bijvoorbeeld ten behoeve van de realisatie van het tennispark en/of natuurontwikkeling - echter niet uit.

Verder wijst de Commissie erop dat het alternatief 'het verleden beleven' diverse mogelijkheden biedt om archeologische waarden te beschermen¹⁰. Dit zou een meer positieve score kunnen rechtvaardigen.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan en de ontgrondingsvergunning:
  - aan te geven hoe met de bovengenoemde onzekerheden over het voorkomen van archeologische waarden en effecten van het voornemen daarop zal worden omgegaan;
  - rekening te houden met de genoemde nuancering van de effectbeoordeling voor het alternatief 'het verleden beleven'.

---

¹⁰ Niet alleen "Vindplaats 1", maar ook de archeologische gebieden met het predikaat "streven naar behoud" buiten de contour van de plas (Grontmij Archeologisch Rapport 1017) en het grootste deel van het Bronstijdmonument (AMK-15574) zouden duurzaam ingepast kunnen worden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: K3Delta

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Buren (coördinerend), Gedeputeerde Staten van Gelderland

Besluit: Vaststellen van bestemmingsplan (gemeente Buren); verlenen van Ontgrondingsvergunning (provincie Gelderland)

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C16.1;

Activiteit: Uitvoering van een multifunctionele ontgroning (zandwinning) en gebiedsontwikkeling, gericht op recreatie, natuur en landschap

Bijzonderheden: Deze m.e.r.-procedure volgt op een m.e.r.-procedure voor de "structuurvisie Lingemeren". Daarover heeft de Commissie geadviseerd in 2010 en 2012 (projectnummer 2471).

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER op de website van de gemeente Buren d.d. 15 mei 2013

ter inzage legging MER: 16 mei t/m 26 juni 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 8 mei 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 9 juli 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. D.A. Boogert

Dr. F.H. Everts

Mr. F.D. van Heijningen (voorzitter)

Ir. D.L.J. Heikens

Drs. P.J. Jongejans (secretaris)

Dr. M.P.W. Meffert

Drs. F. Wijnants

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen,

vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegd gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- MER Bestemmingsplan Buitengebied Lingemeer 2 en ontgrondingsvergunning Lingemeer 2; gemeente Buren (8 maart 2013)
- Bijlagenboek 1 bij het MER (8 maart 2013)
- Bijlagenboek 2 bij het MER (8 maart 2013)
- Onderliggende stukken bij het MER (8 maart 2013)
- Oplegnotitie MER (9 april 2013)
- Ontwerp-Bestemmingsplan Buitengebied Lingemeer 2, gemeente Buren (23 april 2013)
- Ontwerp ontgrondingsvergunning Lingemeer 2, provincie Gelderland (ontwerpbesluit d.d. 13 mei 2013)

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Zandwin-
ning en gebiedsontwikkeling Lingemeer 2, gemeente
Buren

ISBN: 978-90-421-3800-1

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

